

903.

1634. OKTÓBER 4.

Kiadatlan.

POZSONY.

Gróf Eszterházy Miklós nádorhoz.

Örül azon, hogy Csáky István Bethlen özvegyével egyezséget kötött. Közli Rákóczy panaszát amiatt, hogy Magyarországból a törököt Erdély ellen való szövetekezésre szólítják fel. Pázmány ezt maga is helyteleníti és utalva Rákóczynak tervbe vett önvédelmi intézkedésére, magáról minden felelősséget elhárít. Eszterháznak a nyitrai káptalan előtt tett tiltakozását nem hagyhatta válasz nélkül (lásd fent a szeptember 16., 17. tiltakozásokat), mert az nem is annyira a nádor mentegetődzése, mint a király, az országgyűlés és a kir. tanács megbélyegzése volt. Ő maga (Pázmány) a békeséget óhajtja. A pestist Pozsonyba is behurczolták; nem is csoda, mikor most is hajószámra jönnek alá a Dunán a menekültek Regensburg felől.

Szolgálók kgdnek. És Istentől minden jókat kívánok.

Csáki István uram megadá az kgd levelét, melyet szeretettel vettem. Akarom, hogy a fejedelem Asszonnyal végbe vitte dolgait Csáki uram. El is hittem, hogy így jobb ő kgmének is, jóllehet mivel maga nem említette, és ¹ (sic!) sem tudakoztam, mint és mi móddal lett a Concordia.

Az erdéli fejedelem szörnyen panaszolkodik, hogy a császár ő felsége ditiójába lakók nyughatatlankodnak, törökhöz küldöznek, és hogy prédikátorok által is titkon practicálnak a törökkel. És nyilván írja, hogy kételenítik olyat cselekedni maga oltalmába, kit meg sem gondolt volna.

Mivel úgy látom, kinyilatkozott előtte sok dolog, azt hiszem megelőzi. Bizony dolog, ennek nem kellene lenni. Mert ő fge nemcsak arrúl adott hitet, hogy maga megtartja a békeséget, hanem, hogy alattavalóival is megtartatja. És kiváltképpen a török czimbora igen veszedelmes. Mind Isten s mind világ előtt, ment akarok lenni efféle veszedelmes igyekezetek tudásába. De azt ám lássák, akiket illet.

Nem tagadhatom, aminap látván, aminemű protestatiót tett a kgd szolgálja a Nitrai Cápatalanba, igen csudáltam. Mert ha csak kgdet justificálta volna és mind királyt, országot és nominatim a Tanácsokat nem gyalázta volna, mit gondolnék velle. De hogy a protocollumokba extálljon a közönséges gyalázás, nehéz és túrhetlen dolognak itilem. Úgy kerülöm, mint a tüzet, hogy kegyelmednek okot ne adjak semmi idegenségre, minthogy az én szüvemben sincsen semmi gyűlölség. De a magam ártatlanságát tartozom én is megmutatni, sine odio et rancore.

¹ Hihetőleg e helyett: „én“.

Vaj adná Isten, hogy kegyelmed lassabban járna efféle dolgokba. De ami meglett, az meglett. Adta volna Isten, ne lett volna, és nekünk se adatott volna necessitas ad justam defensionem.

A Pestis szerén (sic!) szerte fakadoz. Itt Posonban is egy Cillinger nevű ember házába vagyon. Most Ratisbona felől nagy öreg hajókkal jöttek alá sokan. Nincs senki, aki tiltsa. Lehetetlen, hogy a pestist ide ne hozzák. Immár itt sokkal többen vannak a proscriptusok, hogy sem az ős fiak.

Tartsa Isten kgdet egészségben.

Posonii 4. Octobris 1634.

Kgdnek szeretettel szolgál

Cardlis Pazmany m. p.

Eredetije (egészen Pázmány saját kezeírása) fennmaradt a kismartoni Esterházy hercegi főlevéltárban: Repositorium 71. fasc. 3. sz. kodex: 22. sz. darab. Fenti közlés az eredeti alapján. Töredékeit és kivonatát közölte *Horváth M.*, Kismartoni Regesták (M. Tört. Tár, X. köt.) 64. l.

V. ö. *Fraknoi V.*, P. P. és kora III. k., 91. l., 2. j.; P. P. élete (Tört. Életr.) 263. l., 1. j.

904.

1634. OKTÓBER 6.

Kiadatlan.

SELLYE.

Dubowszky György nagypréposthoz.

A szombathelyi szentferenczrendieknek 200 forintot kér valamely alapból előlegeztetni, amit majd megad a káptalannak.

Rndissime Dne Fr. in Cto nobis obser.

Isten kegyelmedet minden jókkal megáldja. Minthogy Vicarius Uram otthon nincsen, az szombathelyi Barátok küldöttek volt ki hozzánk két fratert valami pinz végett az épületre. És mivel a pinzzel nem akaruk (sic!) a fratereket szerencsétetni, és ő nekik is ugy tetszék jobbnak, hogy ott adassunk, kegyelmed azért, avagy a Hainburgi Censusbul, avagy a Szent Istváni Prépostságbul adasson nekik két száz forintot, quietanciat vevén rólla. Mikor Isten beviszen bennünket, mindjárt megadatjuk és helyre tetetjük. Isten kegyelmedet áldja meg.

Selliæ, 6. Octobris. 1634.

Rmæ D. Væ

Fr. addictissimus

Cardlis Pazmany m. p.